

Olum al-Qur'an – Att tolka texten

En bok av AHMAD VON DENFFER

I Översättning av Bilal B.

KAPITEL 6 :

Att tolka texten

TAFSIR, DESS SLAG OCH PRINCIPER

Tafsir (exegetik) av Koranen är den viktigaste vetenskapen för muslimer. Alla frågor som rör det islamiska levnadssättet är på ett eller annat sätt förbundna med den, eftersom den korrekta tillämpningen av islam bygger på en riktig förståelse av vägledningen från Allah. Utan tafsir skulle det inte finnas någon riktig förståelse av olika passager i Koranen.

Tafsir och Ta'wil

Ordet *tafsir* är härlett från roten *fassara* – att förklara, att utlägga. Det betyder "förklaring" eller "tolkning". I teknisk terminologi används ordet *tafsir* för förklaring, tolkning och kommentar till Koranen, omfattande alla sätt att erhålla kunskap som bidrar till dess riktiga förståelse, förklarar

dess betydelser och klargör dess juridiska implikationer. [Se Zarkashi, op.cit., I, s. 13.]

Ordet *mufassir* (pl. *mufassirun*) är termen för den som utför tafsir, dvs. "exegeten" eller "kommentatorn".

Ordet *ta'wil*, som också används i detta sammanhang, är härlett från roten *awwala* och betyder också "förklaring, tolkning".

I teknisk terminologi syftar det på samma sätt på förklaring och tolkning av Koranen.

Tafsir i de lärdas språk betyder förklaring och klargörande. Det syftar till kunskap och förståelse rörande Allahs bok, att förklara dess betydelser, utvinna dess juridiska bestämmelser och förstå dess underliggande orsaker. Tafsir förklarar Koranens "yttre" (*zahir*) betydelser. *Ta'wil* anses av vissa betyda förklaringen av de inre och dolda betydelserna av Koranen, så långt en kunnig person kan få tillgång till dem. Andra menar att det inte finns någon skillnad mellan tafsir och *ta'wil*.

Varför är det viktigt?

Det finns ett antal skäl till varför tafsir är av stor betydelse, men det grundläggande skälet är följande: Allah har sänt Koranen som en vägledningsbok till mänskligheten. Människans syfte är att dyrka Allah, dvs. att söka Hans välbehag genom att leva det liv som Allah har bjudit henne att anta. Hon kan göra detta inom ramen för den vägledning som Allah har uppenbarat om detta, men hon kan endast göra det om hon riktigt förstår dess betydelser och implikationer.

En varning

Vissa muslimska lärda har varnat för tafsir. Ahmad ibn Hanbal har t.ex. sagt: "Tre saker har ingen grund: tafsir, *malahim* (berättelser av eskatologisk natur) och *maghazi* (berättelser om strider)." [Ibn Taymiyya, *Muqaddima fi usul al-tafsir*, Kuwait, 1971, s. 59.]

Med detta avses att det finns mycket överdrifter och osunt material inom dessa områden, men det betyder inte att något av dem inte bör beaktas. Detta framgår av en annan version av samma utsaga, där ordet *isnad* används för "grund".

Grundläggande villkor

Muslimska lärda har fastställt vissa grundläggande villkor för sund tafsir. Varje tafsir som bortser från dessa principer måste betraktas med stor försiktighet, om den inte helt avvisas. De viktigaste av dessa villkor är följande:

Mufassiren måste:

- Vara sund i tro (*'aqida*).
- Vara väl förankrad i kunskap om arabiska och dess regler som språk.
- Vara väl förankrad i andra vetenskaper som är förbundna med studiet av Koranen (t.ex. *'ilm al-riwaya*).
- Ha förmåga till exakt förståelse.
- Avstå från att använda enbart personlig åsikt.
- Börja tafsir av Koranen med Koranen.
- Söka vägledning från Profetens ord och förklaringar.
- Hänvisa till rapporterna från sahaba.
- Beakta rapporterna från tabi'un.
- Konsultera andra framstående lärdas åsikter.

Källornas rangordning

[Se Ibn Taymiyya, op.cit., s. 93.]

- Den bästa tafsir är förklaringen av Koranen genom Koranen.
- Den näst bästa är förklaringen av Koranen genom Profeten Muhammad, som — som Shafi'i förklarade — handlade enligt vad han förstod från Koranen.
- Om inget kan hittas i Koranen eller i Profetens sunnah, vänder man sig till rapporterna från sahaba. [Se Ibn Taymiyya, op.cit., s. 95.]
- Om inget kan hittas i Koranen, sunnah eller rapporterna från sahaba, vänder man sig till rapporterna från tabi'un. [Se Ibn Taymiyya, op.cit., s. 102.]

Men ingenting kan jämföras med förklaringen av Koranen genom Koranen och förklaringen av Koranen genom Profeten.

Slag av Tafsir

Tafsir kan delas in i tre grundläggande grupper: [Denna klassificering har lånats från Sabuni, *Tibyan*, s. 63. Se även Qattan, op.cit., avsnitt 25.]

- **Tafsir bi-l-riwaya** (genom transmission), även känd som *tafsir bi-l-ma'thur*.
- **Tafsir bi-l-ra'y** (genom sund åsikt; även känd som *tafsir bi-l-diraya*, genom kunskap).
- **Tafsir bi-l-ishara** (genom antydning, från tecken).

Tafsir bi-l-riwaya

Med detta avses alla förklaringar av Koranen som kan spåras tillbaka genom en transmissionskedja till en sund källa, dvs.:

- Koranen själv.
- Profetens förklaring.
- Förklaring av Profetens följeslagare (till viss del).

Naturligtvis är förklaringen av Koranen genom Koranen och förklaringen av Koranen genom Profeten de två högsta källorna för tafsir, som ingen annan källa kan jämföras med eller ersätta. Därefter kommer förklaringarna av sahaba, eftersom sahaba var vittnen till uppenbarelserna, utbildades och tränades av Profeten själv och stod närmast den första muslimska ummans tid. Självklart måste alla rapporter om förklaringar av Profeten eller av en sahabi vara sunda enligt *riwaya*-vetenskapen, såsom i *'ulum al-hadith*.

Koranen förklarad av Koranen

Tolkningen av Koranen genom Koranen är den högsta källan till tafsir. Många av de frågor som kan uppstå ur en viss passage i Koranen har sin förklaring i andra delar av samma bok, och ofta finns det inget behov av att vända sig till andra källor än Allahs ord, som i sig självt innehåller tafsir.

Att söka förklara en aya i Koranen genom att hänvisa till en annan aya i Koranen är mufassirens första och främsta plikt. Endast om detta inte räcker, vänder han sig till andra källor för tafsir. [Itqan, II, s. 181-182.]

Exempel:

Ett exempel är den detaljerade förklaringen av 5:2 genom 5:4, angående tillåtet och förbjudet kött.

Ett annat exempel gäller en fråga som kan uppstå från sura 44:3. Den förklaras i sura 97:1:

"Vi sände ner den under en välsignad natt" (44:3).

Vilken natt är denna välsignade natt då Koranen sändes ner?

"Vi har sannerligen uppenbarat den under lailat al-qadr" (97:1).

Ett tredje exempel är förklaringen av sura 2:37 genom sura 7:23:

"Sedan lärde Adam av sin Herre ord av inspiration, och hans Herre vände sig till honom, ty Han är ständigt återvändande, mest barmhärtig" (2:37).

Dessa "ord av inspiration" förklaras av Koranen som följer:

"Vår Herre! Vi har gjort orätt mot våra egna själar. Om Du inte förlåter oss och skänker oss Din barmhärtighet, kommer vi sannerligen att vara förlorade." (7:23)

Koranen förklarad av Profeten

Det finns många exempel på förklaringar av Koranen av Profeten, som antingen själv frågade ängeln Gabriel om förklaring av saker som inte var tydliga för honom, eller som blev tillfrågad av följeslagarna om Koranen. Suyuti har gett en lång lista över Profetens förklaringar av Koranen, sura för sura. [Itqan, II, s. 191-205.]

Ett exempel räcker här:

"Och ät och drick tills den vita tråden av gryningen framträder tydligt för er från den svarta tråden ..." (2:187)

Återberättat av Adi b. Hatim: Jag sade: "O Allahs Sändebud! Vad betyder den vita tråden tydlig från den svarta tråden? Är det två trådar?" Han sade: "Du är inte intelligent om du tittar på två trådar." Han tillade sedan: "Nej, det är nattens mörker och dagens ljus." [Itqan, II, s. 191-205.]

Tafsir av sahaba

[För en kort sammanfattning om tidig tafsir, se al-Sawwaf, "Early Tafsir", i Ahmad, K. och Z. I. Ansari, *Islamic Perspectives*, Leicester, 1979, s. 135–145.]

Efter förklaringen av Koranen genom Koranen och genom Profeten själv, kommer förklaringen av Koranen genom sahaba. Bland dem var följande mest kända för sin kunskap och sitt bidrag till tafsir:

- Abu Bakr
- Omar
- Othman
- Ali (inte mycket har rapporterats från dem)
- Ibn Mas'ud
- Ibn Abbas
- Ubayy b. Ka'b
- Zayd b. Thabit
- Abu Musa al-Ash'ari
- Abdullah b. Zubayr

Ibn Abbas Abdullah b. 'Abbas (d. 68/687) anses vara den mest kunniga av följeslagarna i tafsir. [En bok med titeln *tanwir al-miqbas min Tafsir Ibn Abbas* (Beirut, nd) är en komplett tafsir av Koranen. Alla förklaringar sägs gå tillbaka till Ibn 'Abbas. Angående frågan om äkthet, se al-Sawwaf, op.cit. s. 140.] Han har kallats 'tarjuman al-qur'an', Koranens uttolkare. Eftersom han var släkt med profeten, eftersom han var hans kusin, och hans moster Maimuna på mors sida var en av profetens hustrur, stod han profeten Muhammed mycket nära och lärde sig mycket om uppenbarelsen.

Det sägs att han såg ängeln Gabriel två gånger. Förutom sin detaljerade kunskap om allt som rör tafsir, ges han också äran för att ha betonat en av de grundläggande principerna i 'ilm al-tafsir som har förblivit viktig än idag, nämligen att betydelsen av ord, särskilt ovanliga ord i Koranen, bör spåras tillbaka till deras användning i språket i för-islamisk poesi. Det finns en lång lista med sådana förklaringar som citeras av Suyutl. [Itqan 1 s. 120-33.]

Exempel:

Följande är ett exempel på tafsir från en sahabi, nämligen Ibn 'Abbas, bekräftat av 'Omar: "Så fira er Herres lov och be om Hans förlåtelse.

Sannerligen! Han är den som accepterar ånger och förlåter” (110:3). Ibn 'Abbas berättade: 'Omar brukade låta mig sitta med de äldre männen som hade kämpat i slaget vid Badr. Några av dem tyckte inte om det och sa till 'Omar: 'Varför tar du in den här pojken för att sitta med oss, när vi har söner som han?' Omar svarade 'På grund av vad du vet om hans ställning' (dvs. hans religiösa kunskap). En dag kallade Omar på mig och lät mig sitta i församlingen av dessa människor, och jag tror att han kallade på mig bara för att visa dem (min religiösa kunskap).

Omar frågade dem sedan i min närvaro: 'Vad säger ni om tolkningen av Allahs uttalande?' 'När Allahs hjälp kommer och erövringen sker...' (110:1). Några av dem sa: 'Vi är beordrade att prisa Allah och be om Hans förlåtelse när Allahs hjälp och erövringen (av Mecka) kommer till oss'. Några andra förblev tysta och sa ingenting. Då frågade Omar mig: 'Säger du detsamma, O Ibn 'Abbas?' Jag svarade: 'Nej'. Han sa: 'Vad säger du då?' Jag svarade: 'Det är tecknet på Allahs apostels död som Allah informerade honom om. Allah sade: '(O Muhammed) när Allahs hjälp kommer (till dig mot dina fiender) och erövringen (av Mecka) (vilket är tecknet på din död) – bör du fira din Herres lov och be om Hans förlåtelse, och Han är Den som accepterar ångern och förlåter' (110:1-3).

Om detta sade Omar: 'Jag vet ingenting om det annat än vad du har sagt'. [Bukhari, VI, nr 494.] Ett annat kort exempel är: Berättat av 'Ata': När Ibn 'Abbas hörde: "Har ni inte sett dem som har förvandlat Allahs nåd till otro?" (14:28) Han sade: 'Det var de icke-troende hedningarna i Mecka. [Bukhari VI nr 222.]

Tafsir av Tabi'un

Det finns många fler personer bland tabi'un som är kända för sin upptagenhet med tafsir, eftersom många fler människor hade anammat islam och behovet av kunskap om Koranen hade ökat mångfaldigt. Profeten själv och många av hans följeslagare var inte längre tillgängliga för att ge denna vägledning, och därför måste större ansträngningar göras för att tillfredsställa detta behov av korrekt förståelse av Allahs bok. Av mufassirun bland tabi'un urskiljer man tre grupper, beroende på deras ursprung och verksamhetsområde: De från Mekka. De från Medina. De från Irak.

Makkan-gruppen

Enligt många forskare är denna grupp av mufassirun bland tabi'un de

mest kunniga i tafsir, eftersom de lärde sig om det från 'Abdullah b. 'Abbas. De är många till antalet, och bland de mest kända av många andra är Mujahid (d. 104/722), 'Ata' (d. 114/732) och 'Ikrima (d. 107H). Mujahid, den mest kände bland dem, sägs ha gått igenom Koranen tre gånger med Ibn 'Abbas och frågat honom om 'när' och 'hur' varje vers som hade uppenbarats hade uppenbarats. [Taimiya s. ;102.] En komplett bok med tafsir av Mujahid har publicerats. Den är baserad på ett manuskript från 500-talet (Hidja) och är redigerad av Surti. [Surti, A.: Tafsir Mujdhid, 2 vol., Beirut, nd] Exempel: Humaid b. Qais Makki rapporterade: Jag var med Mujahid och vi gick runt huset (Ka'ba). En man kom och frågade om fastorna som straff för en ed skulle iakttas kontinuerligt eller var för sig. Humaid svarade att om han ville kunde han också iaktta dem var för sig! Men Mujahid sa: Inte var för sig, för läsningen av 'Ubayy b. Ka'b är thalathi ayyamin mutatabi'at, dvs. att fasta tre dagar i sträck'. [Muwatta Malik, nr 617.]

Madinan-gruppen

Mufassirun bland tabi'un från Medina hade många följeslagare som sina lärare, bland de mest kända är 'Ubay b. Ka'b. Följande är några av de välkända Koranexegeterna bland dem: Muh. Ammad b. Ka'b al-Qarzi (d. 117/735), Abu-l 'Alliya al-Riyahl (d. 90/708) och Zaid b. Aslam (d. 130/747).

Irak-gruppen

Det fanns också många mufassirun bland tabi'un i Irak. Deras främsta lärare var Ibn Mas'ud. Deras huvudsakliga centra var Basra och Kufa. De mest kända bland dem är: Al-Hasan al-Basri (d. 121/738), Masruq b. al-'Ajda' (d. 63/682) och Ibrahim al-Nakha'i. (d. 95/713).

Sammanfattning

Ingenting kan överträffa Koranens tafsir genom Koranen. Detta följs av sunda rapporter om profetens förklaring av uppenbarelsen. Allt som är sunt och genuint i sahabas och tabi'uns förklaring av Koranen får inte förkastas, men följande principer ska iakttas: Goda rapporter måste skiljas från ogudaktiga, eftersom många åsikter felaktigt har tillskrivits vissa sahaba och tabi'un (särskilt Ibn 'Abbas och Mujahid, de mest kända bland dem), vilka inte kan spåras tillbaka till dem när isnad utreds. Dessa rapporter måste naturligtvis förkastas. Material från ahl-al-kitab, särskilt de judiska traditionerna (isra'iliyat) [För detaljer, se nedan, s. 133.] måste sorteras

ut och utvärderas. Material som smugit sig in på grund av teologiska, filosofiska, politiska och andra överväganden måste sorteras ut och utvärderas (såsom t.ex. vissa shiitiska attributioner till 'Ali, eller 'abbasidiska attributioner till Ibn 'Abbas, etc.). Falskt material som avsiktligt introducerats av islams fiender måste skiljas från sunt material.

Tafsir bi'l-ra'y

Den andra typen av tafsir, efter tafsir bi'l-riwaya, är den så kallade tafsir bi'l-ra'y. Den är inte direkt baserad på överföring av kunskap från föregångarna, utan på användandet av förnuft och ijtihad. Tafsir bi'l-ra'y betyder inte "tolkning genom enbart åsikter", utan att härleda en åsikt genom ijtihad baserad på sunda källor. Medan det förra redan har fördömts i hadithen, är det senare rekommendabelt när det används på sin rätta plats som sund ijtihad, och godkändes också av profeten, t.ex. när han skickade Mu'adh bin Jabal till Jemen. [Mishkat al-masabih, op.cit., II, s. 794: (Arabiska), Vol. 2, nr 3737.] Tafsir bi'l-ra'y å andra sidan har förklarats haram baserat på följande hadith: 'Från Ibn 'Abbas: Allahs budbärare sade: "Den som säger (något) om Koranen utan kunskap, han har intagit sin eldstol" '. [Ibn Taimiya, s. 105, från Tirmidhi, som säger att det är hasan sahlh.]

Denna hadith har dock förklarats på två sätt: Att ingen ska säga om Koranen det som inte kommer från sahaba eller tabi'un. Att ingen ska säga om Koranen vad han vet är annorlunda. [Sabuni. tibyan, s.174.] Den uppenbara innebörden av hadithen är att man inte ska säga något om Koranen utan att ha rätt kunskap, vars källor redan har förklarats. [Koranen förklarad av Koranen, av profeten, av följeslagarna. Av tabi'un. genom sund ijtihad.]

-
- 1 - [Introduktion](#)
 - 2 - [Koranen och uppenbarelsen](#)
 - 3 - [Överföringen av den koraniska uppenbarelsen](#)
 - 4 - [Koranen i manuskript och tryck](#)
 - 5 - [Form, språk och stil](#)
 - 6 - [Att förstå texten](#)
 - 7 - [Att tolka texten](#)
 - 8 - [Referenser](#)

KORANEN & SUNNAH

- [Bönetider för Sverige](#)
- [Bönetider för 135 städer i sverige](#)
- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)